

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie I./2022
Plénum

Uznesenie:

spisová značka	PL. ÚS 16/2021
populárny názov	Aktívna legitímácia okresného súdu - súlad
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	15.12.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 4 zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 4 ods. 1 zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 4 ods. 2
analytická právna veta	Derogácia § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. nebola spôsobilá viesť k rozhodnutiu vo veci určenia výšky náhrady za výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré vzniklo na základe tohto zákona, opačnému v porovnaní s meritórnym rozhodnutím v prostredí zachovávajúcim účinnosť napadnutého ustanovenia, a tým okresný súd nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu s predloženým petitom.
skutkový stav a základné fakty	<p>Okresný súd vo svojom návrhu uvádza, že sa pred ním vedie civilné sporové konanie v právnej veci žalobcu proti žalovanému mestu Košice o zaplatenie pohľadávky s príslušenstvom. Žalobca sa domáha nároku na poskytnutie primeranej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemkom právom zodpovedajúcim vecnému bremenu, vzniknutým zákonom č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“).</p> <p>Navrhovateľ svoj návrh odôvodňuje predovšetkým tým, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu podľa napadnutého ustanovenia je núteným obmedzením vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 4 ústavy zriadením zákonom v prospech obce na plnenie verejných potrieb.</p> <p>Podľa navrhovateľa Národná rada Slovenskej republiky nie je oprávnená priamo zákonom nútené obmedziť vlastnícke právo, napadnuté ustanovenie nezohľadňuje verejný záujem ako ďalšiu podmienku obmedzenia vlastníckeho práva a napokon dotknutý zákon nepriznáva za obmedzenie vlastníckeho práva primeranú náhradu.</p> <p>Navrhovateľ preto uzatvára, že napadnuté ustanovenie nespĺňa ani jednu podmienku podľa čl. 20 ods. 4 ústavy. Na základe uvedeného navrhuje, aby</p>

	<p>ústavný súd rozhodol, že napadnuté ustanovenie nie je v súlade s čl. 20 ods. 4 ústavy.</p> <p>Okresný súd vo svojom návrhu uvádza, že sa pred ním vedie civilné sporové konanie v právnej veci žalobcu proti žalovanému mestu Košice o zaplatenie pohľadávky s príslušenstvom. Žalobca sa domáha nároku na poskytnutie primeranej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemkom právom zodpovedajúcim vecnému bremenu, vzniknutým zákonom č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“).</p> <p>Navrhovateľ svoj návrh odôvodňuje predovšetkým tým, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu podľa napadnutého ustanovenia je núteným obmedzením vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 4 ústavy zriadením zákonom v prospech obce na plnenie verejných potrieb.</p> <p>Podľa navrhovateľa Národná rada Slovenskej republiky nie je oprávnená priamo zákonom núteno obmedziť vlastnícke právo, napadnuté ustanovenie nezohľadňuje verejný záujem ako ďalšiu podmienku obmedzenia vlastníckeho práva a napokon dotknutý zákon nepriznáva za obmedzenie vlastníckeho práva primeranú náhradu.</p> <p>Navrhovateľ preto uzatvára, že napadnuté ustanovenie nespĺňa ani jednu podmienku podľa čl. 20 ods. 4 ústavy. Na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že napadnuté ustanovenie nie je v súlade s čl. 20 ods. 4 ústavy.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Aktuálne uplatňovaná judikatúra ústavného súdu o podstate ústavnej (čl. 144 ods. 2 ústavy) i zákonnej [§ 74 písm. d) zákona o ústavnom súde] podmienky pre vznik aktívnej legitímácie všeobecného súdu na podanie návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy sa zakladá v prvom rade na téze o nutnosti subsumpcie skutkového stavu zisteného v rozhodovacej činnosti všeobecného súdu pod právnu normu, ktorá je podľa názoru všeobecného súdu protiústavná, a v rade druhom na spôsobilosti derogačného nálezu ústavného súdu, ktorý je navrhovaný všeobecným súdom v petite jeho návrhu, viesť k odlišnému záveru v merite konania pred všeobecným súdom v porovnaní s takým rozhodnutím, ktoré by bolo výsledkom aplikácie právnej normy navrhutej na derogáciu. Prejudicialita chýba, ak je zjavné, že aplikácia napadnutého ustanovenia v konaní všeobecného súdu neprichádza do úvahy, pričom musí ísť o reálnu aplikáciu ústavne problematického ustanovenia, nie akýkoľvek súvis s ňou.</p> <p>Všeobecný súd je aktívne legitimovaný len na taký návrh derogačného nálezu, ktorý má potenciál ovplyvniť meritórne rozhodnutie všeobecného súdu v konkrétnom ním prerušenom konaní. Pri nesplnení uvedenej podmienky sa návrh všeobecného súdu dostáva do pozície akademickej polemiky a rozhodnutie o ňom by nedokázalo naplniť funkčnú podstatu návrhového oprávnenia všeobecného súdu, ktorou je účinná pomoc ústavného súdu všeobecnému súdu prostredníctvom vyriešenia prejudícia ústavnoprávnej povahy spadajúceho do výlučnej právomoci ústavného súdu podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy.</p> <p>Základným predpokladom na ochranu ústavnosti poskytovanej na návrh všeobecného súdu ústavným súdom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy je zistenie, že podaniu návrhu na začatie konania na ústavnom súde predchádza konanie pred všeobecným súdom, v ktorom má materiálne dôjsť k použitiu napadnutého ustanovenia zákona, t. j. k subsumpcii skutkového stavu pod napádanú právnu normu. Túto podmienku je možné považovať za <i>conditio sine qua non</i> pre to, aby mohol byť návrh všeobecného súdu prijatý na ďalšie konanie pred ústavným súdom. ...</p> <p>Predmetom úpravy napadnutého ustanovenia je stanovenie podmienok, resp. predpokladov, za ktorých naplnenia vznikne vlastníčkovi stavby zo zákona právo</p>

	<p>zodpovedajúce vecnému bremenu k pozemku pod stavbou. Ide o súčasné splnenie podmienok, že (i) vlastník stavby nemá ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z. (1. júla 2009) k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo a (ii) ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Napadnuté ustanovenie súčasne ustanovuje obsah tohto práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, a to držbu a užívanie pozemku, právo uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby a povinnosť vlastníka pozemku strpieť výkon týchto práv.</p> <p>Navrhovateľ koná o žalobe o zaplatenie sumy 30 704,48 eur s príslušenstvom. Konanie o žalobe sa o. i. riadi aj zásadou ne ultra petitem podľa § 216 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Zákonná požiadavka viazanosti súdu žalobným návrhom žalobcu znamená, že súdy neposkytujú ochranu právnomu vzťahu, právu ani nároku na plnenie, o ktorého ochranu žalobca nepožiadala. Súd sa v sporovom konaní nebude vecne zaoberať iným právnym vzťahom, iným právom ani iným plnením, než aké sú uvedené v žalobe.</p> <p>Predmetom sporu medzi stranami je výška náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, resp. jeho jednorazovosť alebo opakovanosť a z toho vyplývajúce posúdenie premlčania. Výška náhrady a jej charakter nie sú predmetom úpravy napadnutého ustanovenia (bod 22). Napokon okresný súd sám v návrhu na začatie konania v bode 29 uvádza, že v „Zákone č. 66/2009 Z. z. absentuje ustanovenie, ktoré by sa venovalo poskytnutiu primeranej náhrady vlastníkovi, ktorý by bol vo svojom vlastníckom práve obmedzený.“, v bode 30, že „Zákonodarca v Zákone č. 66/2009 Z. z. nestanovil primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva.“, a v bode 31, že zákon č. 66/2009 Z. z. sa poskytnutím primeranej náhrady nezaoberá vôbec.</p> <p>Z návrhu okresného súdu nevyplýva, že medzi stranami sporu pred ním je sporný skutkový a právny stav veci, t. j. že žalobca je vlastníkom pozemku, na ktorom je postavená stavba žalovaného, ktorý ku dňu účinnosti napadnutého ustanovenia nemal k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, a ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na žalovaného ako obec. Ani žalobca a ani žalovaný nespochybujú skutočnosť, že na pozemok žalobcu došlo zo zákona k vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu.</p> <p>Okresný súd sa tak v návrhu na začatie konania domáha deklarácie neústavnosti napadnutého ustanovenia, ktoré upravuje inak medzi účastníkmi konania nesporný, hmotnoprávny základ nároku žalobcu na náhradu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva. Viazanosť súdu žalobným návrhom žalobcu ale bráni okresnému súdu otvárať právnu otázku, ktorá nie je predmetom žaloby a iba v rámci ktorej prichádza do úvahy bezprostredná, reálna aplikácia napadnutého ustanovenia, a to vznik a existenciu hmotnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným k pozemku žalobcu. Tieto skutočnosti ale nie sú predmetom žaloby.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 24/2020 z 21. októbra 2020</p> <p>uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 5/2021 z 12. mája 2021,</p> <p>uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 7/02 z 4. marca 2002</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>vecné bremeno pozemok, pozemkové právo-náhrada verejný záujem, spoločenský záujem vlastníctvo-obmedzenie</p>

	súlrad-súlrad právnych predpisov súd náhrada škody (ujma)-na nehnuteľnosti
--	--

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.